

"İnsan ibadet için halk olduğunu, fitratı ve cihazât-ı mâneviyesi gösteriyor." cümlesini izah eder misiniz?

Üstad Hazretleri; insanın fitratında **"cemale karşı muhabbet, kemale karşı perestiş, ihsana karşı sevmek vardır"** buyurur. Bu fitrî görevin Kur'an'ın bildirdiği ve Resulullah Efendimiz (a.s.m.)'in öğrettiği şekilde yapılmasıyla ibadet ortaya çıkar.

İnsandaki cihazların ibadet için verildiği, [Yirmi Üçüncü Söz](#)'de geniş bir şekilde izah edilmiştir. Özet olarak:

İnsan sonsuz âciz ve fakir yaratılmıştır. Her insan, bedenindeki organlar gibi, haricî âlemdeki havaya, suya, bitkilere, hayvanlara, Ay'a, Güneş'e de muhtaç olduğu için sonsuz fakirdir. Bunların hiçbirini kendi gücüyle yapamayacağı için de sonsuz âcizdir. İşte her vicdan bu mânayı idrak eder; her insan kendisinin kul olduğunu, bütün bu eşyanın da ancak Allah'ın ihsanıyla ona hizmet ettiklerini yakinen bilir. Bu da sonsuz bir şükür gerektirir. Bu şükür görevi ise, başta namaz olmak üzere, ibadetlerle yerine getirilebilir.

Öte yandan, insanın istidadı bütün hayvanlardan çok daha üstündür. İnsandan daha az sermayesi olan hayvanlar hayatlarını rahat bir şekilde idame ettirirler. İnsana verilen bu büyük sermaye sadece bu fani dünya için değildir.

İnsan kalbi ancak Rabbini bilmekle, O'nu tanımakla, zikir ve ibadetle tatmin olmaktadır. İnsan, ölümün hiçlik olmadığını bilir. Eğer ebedî bir hayat olmazsa insana verilen bu büyük sermayenin ve istidadın bir mânası olmazdı. Allah'ın hikmet ve rahmeti buna müsaade etmez. Bütün bunlar, insanın ebedî bir hayat için yaratıldığının delilidir.

İşaratü'l-l-'caz'da denildiği gibi;

"İşte, böyle bir insanın o yüksek ruhunu inbisat ettiren, ibadettir. İstidatlarını inkişaf ettiren, ibadettir. Meyillerini temyiz ve tenzih ettiren, ibadettir. Emellerini tahakkuk ettiren, ibadettir. Fikirlerini tevsi' ve intizam altına alan, ibadettir. Şeheviye ve gadabiye kuvvelerini had altına alan, ibadet tir. Zahirî ve bâtinî uzuvlarını ve duygularını kirleten tabiat paslarını izale eden, ibadettir. İnsanı, mukadder olan kemâlâtına yetiştiren, ibadettir. Abd ile Mâbud arasında en yüksek ve en lâtif olan nisbet, ancak ibadettir."(1)

(1) bk. [İşaratü'l-İ'caz, Bakara Suresi 21-22. Ayetlerin Tefsiri.](#)